

ରିଜର୍ଭ ବ୍ୟାଙ୍କ - ଇଣ୍ଡିଗ୍ରେଟେଡ୍ ଓମ୍ବସମାନ୍ ସ୍କିମ୍
2021 ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟଗୁଡ଼ିକ

ଇଣ୍ଡିଗ୍ରେଟେଡ୍ ଓମ୍ବସମାନ୍ ସ୍କିମ୍, 2021 ନଭେମ୍ବର 12, 2021 ରୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଛି । ଏହି ସ୍କିମ୍ ଆରବିଆଇ ଓମ୍ବସମାନ୍ ମେକାନିଜିମ୍ ର ବିଚାରଗତ କ୍ଷମତାକୁ ନିରପେକ୍ଷ କରି 'ଓମ୍ବ ନେସନ୍ ଓମ୍ବସମାନ୍' ଆଭିମୁଖ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କରିଛି । ଏହା ଆରବିଆଇରେ ପୂର୍ବରୁ ଥିବା ତିନୋଟି ଓମ୍ବସମାନ୍ ସ୍କିମ୍ ଏକତ୍ର କରିଛି ଯଥା, (i) ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ୍ ଓମ୍ବସମାନ୍ ସ୍କିମ୍, 2006; (ii) ଅଣ ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ୍ ଆର୍ଥିକ କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଓମ୍ବସମାନ୍ ସ୍କିମ୍, 2018; ଏବଂ (iii) ଡିଜିଟାଲ୍ କାରବାର ପାଇଁ ଓମ୍ବସମାନ୍ ସ୍କିମ୍, 2019।

> **ପ୍ରଯୁଜ୍ୟତା:** ରିଜର୍ଭ ବ୍ୟାଙ୍କ ଅପ୍ ଇଣ୍ଡିଆ ଦ୍ୱାରା ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ସମସ୍ତ ସଂସ୍ଥା (ଯଥା ବ୍ୟାଙ୍କ / ଏନ୍ବିଏପ୍ସି / ପେମେଣ୍ଟ ସିଷ୍ଟମ ଅପରେଟର୍)

> **ସ୍କିମ୍ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଅଭିଯୋଗ ସମାଧାନର ପ୍ରକ୍ରିୟା:**

I. **ଅଭିଯୋଗର ଆଧାର:** ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ସଂସ୍ଥା ବା ରୋଗୁଲେଟେଡ୍ ଏଣ୍ଟି(ଆରଇ)ର କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ / ବାଦ ଦେବା ଯୋଗୁଁ ଉପଯୁକ୍ତ ସେବା ପ୍ରାପ୍ତ ନ କରାଗଲେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବରେ କିମ୍ବା ଜଣେ ସ୍ୱୀକୃତିପ୍ରାପ୍ତ ପ୍ରତିନିଧିଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ଅଭିଯୋଗ ଦାଖଲ କରାଯାଇପାରିବ।

“ସ୍ୱୀକୃତିପ୍ରାପ୍ତ ପ୍ରତିନିଧି” ହେଉଛି ଜଣେ ଆଡଭୋକେଟ୍ (ଯଦି ଆଡଭୋକେଟ୍ ଅସକ୍ଷ୍ମ ବ୍ୟକ୍ତି ହୋଇ ନ ଥାନ୍ତି) ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ ଓମ୍ବସମାନ୍ ବା ଉଚ୍ଚ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ହେଉଥିବା ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଅଭିଯୋଗକାରୀଙ୍କ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରିବାକୁ ଲିଖିତ ଆକାରରେ ଯଥାର୍ଥରେ ନିଯୁକ୍ତ ଏବଂ ଅନୁମତିପ୍ରାପ୍ତ।

II. **ଅଭିଯୋଗ ସ୍କିମ୍ ଅଧୀନରେ ହେବ ନାହିଁ, ଯଦି:**

a) ସ୍କିମ୍ ଅଧୀନରେ ଅଭିଯୋଗ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଅଭିଯୋଗକାରୀ ସଂପୃକ୍ତ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ସଂସ୍ଥାକୁ ଏକ ଲିଖିତ ଅଭିଯୋଗ କରିଥିବେ ଏବଂ

- i. ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ସଂସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ଅଭିଯୋଗ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କିମ୍ବା ଆଂଶିକ ଭାବରେ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରାଯାଇଥିବ, ଏବଂ ଅଭିଯୋଗକାରୀ ଉତ୍ତରରେ ସକ୍ଷ୍ମ ନଥିବେ; କିମ୍ବା ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ସଂସ୍ଥା ଅଭିଯୋଗ ଗ୍ରହଣ କରିବାର 30 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଅଭିଯୋଗକାରୀ କୌଣସି ଉତ୍ତର ପାଇ ନ ଥିବେ; ଏବଂ
- ii. ଅଭିଯୋଗକାରୀ ଏକ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ସଂସ୍ଥାରୁ ଅଭିଯୋଗର ଉତ୍ତର ପାଇବା ପରେ ଓମ୍ବସମାନ୍ ନିକଟରେ ଅଭିଯୋଗ କରିଥିବେ କିମ୍ବା ଯେଉଁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅଭିଯୋଗର ଏକ ବର୍ଷ ଏବଂ 30 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ଉତ୍ତର ପାଇ ନ ଥିବେ।

b) ଅଭିଯୋଗ ସେହି ସମାନ କାରଣ ପାଇଁ କରାଯାଇ ନ ଥିବ ଯାହା, ପୂର୍ବରୁ:

- i. ଜଣେ ଓମ୍ବସମାନ୍ ନିକଟରେ ବିଚାରାଧୀନ ଥିବ କିମ୍ବା ଓମ୍ବସମାନ୍ ଦ୍ୱାରା ସମାଧାନ କରାଯାଇଥିବ କିମ୍ବା ଯୋଗ୍ୟତା ଅନୁଯାୟୀ ପରିଣାମ ମିଳିଥିବ, ସମାନ ଅଭିଯୋଗକାରୀ କିମ୍ବା ତାଙ୍କ ସହିତ ଏକ କିମ୍ବା ଅଧିକ ଅଭିଯୋଗକାରୀ, କିମ୍ବା ସମ୍ପୃକ୍ତ ଏକ କିମ୍ବା ଅଧିକ ପକ୍ଷଙ୍କଠାରୁ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବ କିମ୍ବା ନ ଥିବ;
- ii. କୌଣସି କୋର୍ଟ, ଟ୍ରିବ୍ୟୁନାଲ୍ କିମ୍ବା ଆର୍ବିଟ୍ରେଟର କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଫୋରମ୍ କିମ୍ବା ପ୍ରାଧିକରଣ ନିକଟରେ ବିଚାରାଧୀନ ଥିବ; କିମ୍ବା, କୌଣସି କୋର୍ଟ, ଟ୍ରିବ୍ୟୁନାଲ୍ କିମ୍ବା ଆର୍ବିଟ୍ରେଟର କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଫୋରମ୍ କିମ୍ବା ପ୍ରାଧିକରଣ ଦ୍ୱାରା ସମାଧାନ କରାଯାଇଥିବ କିମ୍ବା ଯୋଗ୍ୟତା ଅନୁଯାୟୀ ପରିଣାମ ମିଳିଥିବ, ସମାନ ଅଭିଯୋଗକାରୀ କିମ୍ବା ତାଙ୍କ ସହିତ ଏକ କିମ୍ବା ଅଧିକ ଅଭିଯୋଗକାରୀ, କିମ୍ବା ସମ୍ପୃକ୍ତ ଏକ କିମ୍ବା ଅଧିକ ଅଭିଯୋଗକାରୀ /ପକ୍ଷଙ୍କଠାରୁ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବ କିମ୍ବା ନ ଥିବ।

c) ଅଭିଯୋଗ ଅପମାନଜନକ କିମ୍ବା କୌତୁହଳପ୍ରଦ କିମ୍ବା ବିରକ୍ତକର ସ୍ୱଭାବର ହୋଇ ନ ଥିବ;

d) ଏହି ପ୍ରକାର ଦାବି ପାଇଁ ସୀମିତତା ଅଧିନିୟମ, 1963 ଅନୁଯାୟୀ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଥିବା ସୀମିତତା ଅବଧି ସମାପ୍ତ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ସଂସ୍ଥାକୁ ଅଭିଯୋଗ କରାଯାଇଥିବ;

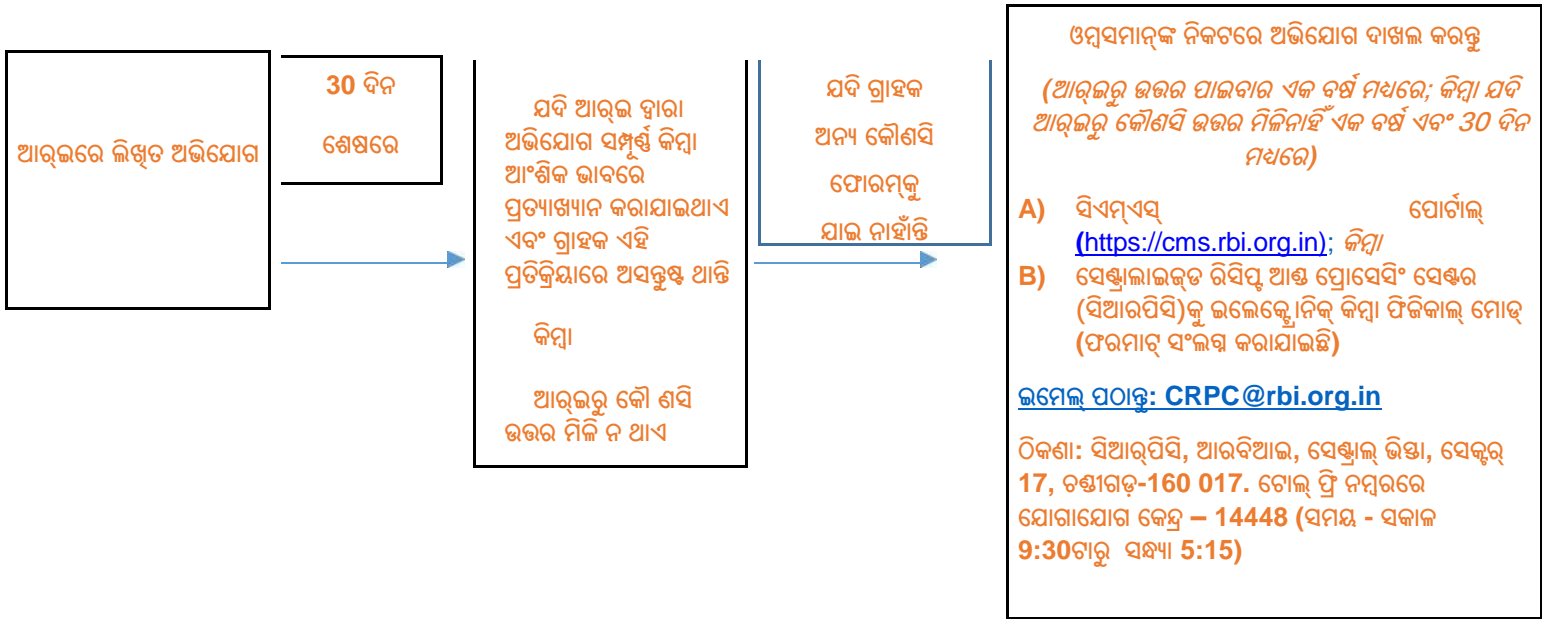
e) ଅଭିଯୋଗକାରୀ ଯୋଜନାର ଧାରା 11 ରେ ଉଲ୍ଲେଖିତ ହୋଇଥିବା ଭଳି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ତଥ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିଥିବେ;

f) ଅଭିଯୋଗକାରୀ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବରେ କିମ୍ବା ଯଦି ଆଡଭୋକେଟ୍ ଅସକ୍ଷ୍ମ ବ୍ୟକ୍ତି ହୋଇଥାନ୍ତି ତେବେ ଆଡଭୋକେଟ୍ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ଜଣେ ସ୍ୱୀକୃତିପ୍ରାପ୍ତ ପ୍ରତିନିଧୀଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ଅଭିଯୋଗ ଦାଖଲ କରିଥିବେ।

III. ଏହି ଯୋଜନା ଅଧୀନରେ ନିମ୍ନୋକ୍ତ ବିଷୟଗୁଡ଼ିକ ଏକ ଅଭିଯୋଗକୁ ବଜାୟ ନ ରଖିବାର ଆଧାର ହେବ -

- ଏକ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ସଂସ୍ଥା ବା ଆର୍କାଇଭ ବାଣିଜ୍ୟିକ ବିଚାର / ବ୍ୟବସାୟିକ ନିଷ୍ପତ୍ତି;
- ଜଣେ ବିକ୍ରେତା ଏବଂ ଆର୍କାଇଭ ମଧ୍ୟରେ ଆଉଟସୋର୍ସିଂ ଚୁକ୍ତିନାମା ସହିତ ସମ୍ପର୍କୀୟ ବିବାଦ;
- ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବରେ ଓମ୍ନିସମାନ୍ଙ୍କୁ ସମ୍ବୋଧିତ କରାଯାଇ ନ ଥିବ;
- ଏକ ଆର୍କାଇଭ ପରିଚାଳନା କିମ୍ବା କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସାଧାରଣ ଅଭିଯୋଗ;
- ବିବାଦ ଯେଉଁଥିରେ ଏକ ସାମ୍ବିଧାନିକ କିମ୍ବା ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବ;
- ସେବା ଆରବିଆଇଭି ନିୟାମକ ପରିସରଭୁକ୍ତ ହୋଇ ନ ଥିବ;
- ଆର୍କାଇଭ ମଧ୍ୟରେ ବିବାଦ; ଏବଂ
- ବିବାଦରେ ଆର୍କାଇଭ କର୍ମଚାରୀ-ନିଯୁକ୍ତିଦାତାଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ପର୍କ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇଥିବ।

> ଅଭିଯୋଗ ଦାଖଲ ପାଇଁ ପ୍ରକ୍ରିୟା:

> ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ନିକଟରେ ଆବେଦନ କରନ୍ତୁ:

- ଓମ୍ନିସମାନ୍ଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଅଭିଯୋଗ ଗ୍ରହଣ କିମ୍ବା ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରାଯିବାର 30 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଅସନ୍ତୁଷ୍ଟ ଅଭିଯୋଗକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ, ଉପଭୋକ୍ତା ଶିକ୍ଷା ଏବଂ ସୁରକ୍ଷା ବିଭାଗ (ସିଇପିଡି), ଆରବିଆଇଭି ନିକଟରେ ଆବେଦନ କରିପାରନ୍ତି।
- ଅଧିକାଂଶ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ, ଯଦି ହୃଦବୋଧ କରିପାରନ୍ତି ଯେ ଅଭିଯୋଗକାରୀଙ୍କ ପାଖରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଆବେଦନ ନ କରିବାର ଯଥେଷ୍ଟ କାରଣ ଥିଲା, ତେବେ ଆବେଦନ ପାଇଁ ସର୍ବାଧିକ 30 ଦିନ ସମୟ ଦେଇପାରନ୍ତି।

> ଅଭିଯୋଗଗୁଡ଼ିକର ସମାଧାନ:

- ଓମ୍ନିସମାନ୍ଙ୍କ ବିଚାର ସମୀକ୍ଷା ସ୍ୱଭାବର ହୋଇଥାଏ।
- ସଂଯୋଜନା, ସମନ୍ୱୟ କିମ୍ବା ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ମାଧ୍ୟମରେ ସମାଧାନକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିଥାଏ। ଯଦି ସମାଧାନ ହୋଇପାରେ ନାହିଁ, ତେବେ ଆଖର୍ଡ/ଅର୍ଡର୍ ଜାରି କରିପାରନ୍ତି।

ଟିପ୍ପଣୀ:

- ଏହା ଏକ ବିକଳ ବିବାଦ ସମାଧାନ ପ୍ରଣାଳୀ।
- ଅଭିଯୋଗକାରୀ କୋର୍ଟ, ଟ୍ରିବ୍ୟୁନାଲ୍ କିମ୍ବା ଆର୍ବିଟ୍ରେଟର କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଫୋରମ୍ କିମ୍ବା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ନିକଟକୁ ଯିବା ପାଇଁ ସ୍ୱାଧୀନ ଅଟନ୍ତି।

ଅଧିକ ବିବରଣୀ ପାଇଁ, ଦୟାକରି RBI ୱେବସାଇଟ୍ www.rbi.org.in ରେ ଉପଲବ୍ଧ ଥିବା ଆଇଆଇଏଫଏଲ୍ ୱେବସାଇଟ୍ www.iifl.comor ରେ ସ୍କିମ୍ ବିବରଣୀ ଦେଖନ୍ତୁ। ଏହି ସ୍କିମ୍ ର କପି ଆମ ଶାଖାଗୁଡ଼ିକରେ ମଧ୍ୟ ଉପଲବ୍ଧ ଏବଂ ଗ୍ରାହକଙ୍କ ଅନୁରୋଧକ୍ରମେ ରେଫରେନ୍ସ ପାଇଁ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ।